

Innspill til Strømnettutvalget om samfunnsøkonomisk utvikling av strømmettet.

Utvikling og utnyttelse av strømmettet har vært et gjentakende tema i de fleste fora om næringsutvikling og energipolitikk den siste tiden.

Vi vil her påpeke et virkemiddel vi mener er for sjelden tatt frem i denne sammenheng:

Lokaliseringssignal i nettleien.

Lokaliseringssignal kan formuleres på en enklere måte:

Er det ikke bedre å etablere forbruk/industri der det fra før er overskudd av kraftproduksjon, i stedet for å bygge nye kraftlinjer?

Det er flere fordeler ved en slik tilnærming:

- Nye kraftlinjer er dyre for samfunnet
- Nye kraftlinjer har negativ miljøeffekt og er omstridte
- Etableringer av forbruk nær kraftproduksjon er god distriktpolitikk.

Likevel er det ingen som snakker om lokaliseringssignalet som virkemiddel i denne sammenheng. Hvorfor? Kanskje fordi politisk kjøttvekt og sentrale aktører stort sett er lokalisert ved kysten og i bynære strøk? Kanskje fordi nettregulering er såpass komplekst tema at det blir uforståelig?

Statnett ba Thema Consulting Group vurdere dette spørsmålet i 2017:

Statnett har på dette grunnlaget ønsket å få utredet følgende problemstilling:

Er det hensiktsmessig å utforme ytterligere prissignaler slik at lokalisering og dimensjonering av ny produksjon og nytt forbruk i større grad tar hensyn til de langsiktige kostnadene som påføres nettet?

Sammendraget i rapporten har følgende konklusjoner:

Offentlig
ISBN nr. 978-82-8368-008-9

Energiledd og områdepriser gir ikke tilstrekkelige lokaliseringssignaler

Dagens K-faktor gir misvisende lokaliseringssignaler

En alternativ modell bør oppfylle flere kriterier

Informasjon fra marginaltapsberegninger kan utnyttes til å lage bedre signaler

Alt i alt anbefaler vi å gå videre med en modell der det gis lokaliseringssignaler basert på forskjeller i gjennomsnittlige marginaltap mellom ulike områder.

Figur viser overskrifter i sammendrag fra rapporten som kan leses i sin helhet i link under.

<https://www.statnett.no/contentassets/855ed017709044a4a01739e515bc1d97/lokaliseringssignaler-i-tariffen-thema.pdf>

Konklusjon: Vi trenger STERKERE lokaliseringssignal i nettleien.

Men det var det motsatte som ble gjort. Selv om konklusjonen til Thema Consulting var relativt klare, er det ikke lokaliseringssignal forsterket. I stedet har Statnett endret i motsatt retning, gjennom å redusere den maksimale tariffreduksjonen som kan oppnås for stort forbruk tilknyttet nær produksjon. I 2018 kunne tariff for slikt forbruk bli redusert med maks 90 %, mens det for 2021 maksimalt kan reduseres med 50 %. Dette er et tydelig signal til fremtidige industrietableringer: Det blir mer og mer gunstig å heller etablere ny industri nær byer og ute ved kysten, fremfor å etablere industri der det fra før er god kapasitet i nettet. (altså nær produksjon). Er dette samfunnsmessig klokt? Er det god miljøpolitikk? Er det god distriktpolitikk? Vi mener nei.

Strømnettutvalget er blant annet bedt om å se på prinsipper for å ivareta en samfunnsøkonomisk utvikling av strømmettet ¹⁾. Da mener vi utvalget også må se på lokaliseringssignalet i nettleien. Dersom mer forbruk etableres på steder der det fra før er overskudd av kraft, så er det ikke behov så mange nye kraftlinjer. Dette blir billigere for samfunnet, det medfører mindre konsesjonssaker på NVE sitt bord, det er bedre miljøpolitikk og det er bedre distriktpolitikk.

Vi ber Strømnettutvalget anbefale Statnett å forsterke lokaliseringssignal nytt forbruk i nettleien. Dette kan gjøres gjennom dagens marginaltaps-beregninger i sentralnettet. Det må bli gunstigere å etablere forbruk der det fra før er overskudd av kraft.

Et eksempel: Etablering av 100 MW fabrikk på Vestlandet.

- Sauda og Blåfalli er punkter i sentralnett som har overskudd av kraft.
- Med dagens system for nettleie og effekt av marginaltaps-sats vil en aktør spare ca. 3 MNOK pr år på å etablere sin fabrikk i Sauda versus i Haugesund ²⁾
- En ny kraftlinje mellom Sauda/Blåfalli og Haugesund er stipulert å koste ca. 1,5 milliard (er under konsesjonsbehandling og blir trolig bygget fra Blåfalli).

Vi er på ingen måte imot at det bygges kraftlinje mellom Blåfalli og Haugesund. Det er flere eksempler på industri som må være nært byer og flyplasser. Og en slik ny kraftlinje trengs for å sikre kraft til en region i utvikling. Men eksempelet illustrerer etter vår mening at det i dag er et altfor svakt lokaliseringssignal i nettleien. 3 MNOK pr år er svært lite i forhold til den samfunnsmessige kostnaden det er å bygge ny linje. 3 MNOK er for lite til at en aktør etablerer sin fabrikk i distriktet, der det gjerne er andre faktorer som drar kostnadene opp, (eks transportkostnader).

Med hilsen

Sauda kommune

Suldal kommune

Ullensvang kommune

Ordfører Asbjørn Birkeland

Ordfører Gerd Helen Bø

Ordfører Roald Aga Haug

Sauda Vekst

Suldal Næringsforening

Hardanger Industri

Styreleder Svein Iltstad

Styreleder Olav Lindseth

Styreleder Ingvald Torblå

1) *Strømnettutvalgets mandat*

Strømnettutvalget skal særlig vurdere tre overordnede temaer

- Tiltak for å redusere tiden det tar å utvikle og konsesjonsbehandle nye nettanlegg.
- Prinsipper for å ivareta en samfunnsøkonomisk utvikling av strømmettet i en tid med stor usikkerhet om forbruksutviklingen.
- Mulige forbedringer i systemet med tilknytningsplikt.

2) *basert på historisk marginaltapssats og strømpris 2010-2018.*